

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/84/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122433506
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6122433506.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a členov senátu Mgr. Stanislavy Salajovej a Mgr. Martina Štubniaka, v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. XXX/XX, XXX XX E., zastúpeného advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42 307 155, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.409,73 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 14C/73/2022-292 zo dňa 09. 08 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 5.409,73 Eur (prvý výrok) m e n í tak, že žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 5.246,64 Eur, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti (o zaplatenie sumy 163,09 Eur) žalobu žalobcu z a m i e t a.

II. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 93,98 % do 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.409,73 Eur v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a povinnosť nahradiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % na účet jeho právneho zástupcu v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o ich výške (výrok II.).

1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 5.409,73 Eur ako náhrady škody spôsobenej žalovaným nesprávnou implementáciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako „Smernica 2003/88/ES“). Nárok na zaplatenie žalovanej sumy odôvodnil tým, že ako príslušník hasičského a záchranného zboru vo funkcii hasič - záchranár špecialista v období od 01. 09. 2019 do 31. 08. 2022 odpracoval v priemere 55,15 hod/tyždeň. Štátnu službu v hasičskom a záchrannom zbore vykonáva podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len ako „zákon č. 315/2001 Z. z.“), podľa ktorého služobný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru je rozvrhnutý nerovnomerne. Pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje tzv. určená služobná pohotovosť (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Počas celej takejto pracovnej zmeny je hasič povinný byť sústavne na pracovisku. Okrem určenej pohotovosti môže byť hasičovi nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (tzv. nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). Žalobca v období od 09/2019 do 08/2022 odpracoval spolu 1.885,42 hodín určenej služobnej pohotovosti. Služobná pohotovosť pritom nebola

započítaná do pracovného času žalobcu. Žalobca počas 3-ročného žalovaného obdobia odpracoval 1885,42 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Po prepočte to potom predstavuje nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške zaokrúhlene 2,87 EUR (5409,73 EUR : 1885,42 hodín) za každú hodinu porušovania jeho práv.

Podľa žalobcu Smernica nebola správne transponovaná do zákona č. 315/2001 Z. z., keďže tento zákon umožňuje služobnému úradu, aby pracovný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas. Uvedeným mu vznikla škoda nemajetkovej povahy. Nesprávnou transpozíciou čl. 6 písm. b) Smernice došlo k porušovaniu práva žalobcu na ochranu zdravia, jeho telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj práva na súkromie a rodinný život. Jeho práva sú týmto spôsobom porušované sústavne a dlhoročne. Pri svojej práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu jeho fyzických a psychických síl. Neprimeraná pracovná zaťaženosť má pritom veľmi nepriaznivý vplyv aj na kvalitu jeho osobného a rodinného života. V dôsledku porušovania práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas prichádza o čas, ktorý by inak mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom a svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Z úvodných ustanovení Smernice pritom vyplýva, že cieľom tejto Smernice bolo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany. Z tohto dôvodu bola zavedená aj maximálna hranica týždenného pracovného času.

Žalobca mal v predmetnom období malé deti. Ten čas, ktorý trávil v služobnej pohotovosti a musel sa zdržiavať na pracovisku, nemohol tráviť predovšetkým doma, pomáhať manželke pri deťoch, 2 dni voľna po 24 hodinovej službe žalobca nepovažuje za dostatočný čas na odpočinok po službe, zvlášť pokiaľ sa jedná o náročné služby. V štandarde vždy je ten prvý deň po službe taký, že človek dospáva a až následne ten druhý deň je reálnym oddychom. Žijú v rodinnom dome, okolo ktorého je vždy veľa roboty. Manželka musela chodiť pre drevo, pričom sa starala o malé deti. Z tohto dôvodu aj dochádzalo často k vyhroteným situáciám medzi ním a manželkou. Okrem toho sa nemohol venovať ani svojim záľubám, jeho sociálny kontakt napr. s kamarátmi bol obmedzený. Ako príklad uviedol, že predtým sa s kamarátmi stretával tak raz za mesiac, teraz je to tak raz za polroka. Najväčší dosah to však malo na jeho rodinu a rodinný život, záujmy. Vo voľnom čase sa venuje horolezectvu, skialpinizmu, prípadne horským bicyklom, teda často chodí do hôr a to aj so svojou rodinou

Výšku škody žalobca vypočítal ako rozdiel náhrady podľa § 122 ods. 1 a § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. za jednotlivé hodiny služobnej pohotovosti. Vypočítal ju za jednotlivé mesiace odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti od 09/2019 do 08/2022.

1.2 Žalovaný namietal, že Smernice 2003/88/ES sa na služobný pomer príslušníkov HaZZ neuplatňuje. Úlohy, ktoré plnia príslušníci HaZZ možno subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalobcovi preto nemohla vzniknúť škoda porušením tejto Smernice.

Žalovaný namietol svoju pasívnu vecnú legitimitáciu, namietol premlčanie uplatneného nároku za obdobie september 2019 - august 2022, nakoľko k podaniu žaloby došlo až v októbri 2022, t. j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv. Žalovaný zároveň namietol, že by Smernica 2003/88/ES bola transponovaná nesprávne.

Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnej službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES. Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Pokiaľ nie je počas služobnej pohotovosti zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Z vymedzeného charakteru času služobnej pohotovosti má žalovaný za to, že nemožno služobnú pohotovosť započítavať do odpracovaného služobného času. Žalovaný poukázal na rozsudok SD EÚ v spojených veciach C-46/93 a 48/93 A. F. G., podľa ktorého na účel stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu, môže vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, čo žalobca neurobil.

K výške uplatnenej výške škody žalovaný uviedol, že žalobcom uplatňovaný nárok skôr predstavuje mzdový nárok. Žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej

súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje.

2. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca bol dňom 01. 03. 2018 menovaný do funkcie hasič záchranár Hasičskej stanice v H. I. D.. Žalovaný v priebehu konania nerozporoval počet odpracovaných hodín žalobcom za predmetné obdobie, ani výšku hodinovej sadzby žalobcu.

2.1. Predmetom sporu je nárok na náhradu škody spôsobenej žalobcovi nesprávnou transpozíciou Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. zo strany žalovaného, ktorá spočívala v ujme žalobcu na jeho súkromnom živote v rodinnej aj spoločenskej sfére.

2.2 Žalovaný namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu, nesprávnosť transpozície Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., výnimku pôsobnosti Smernice 2003/88/ES na príslušníkov HaZZ, reálny vznik škody, resp. nemajetkovej ujmy na strane žalobcu a neprimeranosť uplatnenej výšky a nesplnenie podmienok pre vznik zodpovednosti za škodu.

2.3 Okresný súd dospel k záveru, že okrem iných je povinnosť štátu riadne a včas transponovať smernice do svojho právneho poriadku (článok 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva vnútroštátnym orgánom.

2.4 Pokiaľ žalovaný namietal, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje, a teda neaplikuje na príslušníkov HaZZ, okresný súd uviedol, že:

2.5 Podľa článku 1 ods. 3, čl. 2 sa Smernice 2003/88/ES vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.

2.6 Cieľom Smernice 2003/88/ES je ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov v rámci Európskej únie. Požiadavky stanovené touto smernicou majú platiť pre všetkých pracovníkov v Európskej únii. Z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie jednoznačne vyplýva, že Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na príslušníkov HaZZ, a to bez ohľadu na to, či sa jedná o hasičov zamestnaných štátom alebo iným subjektom. Cieľom Smernice 2003/88/ES je totiž ochrana zdravia a dodržiavanie doby odpočinku pracovníkov bez ohľadu na iné výhody či hmotné zabezpečenie pracovníkov.

2.7 Ďalej okresný súd skúmal, či Smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z. z. transponovaná správne, a to konkrétne článok 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

2.8 V zmysle článku 2 ods. 1, článku 6 písm. b), článku 16 písm. b), článku 17 ods. 3 písm. b), článku 17 ods. 5 Smernice 2003/88/ES týždenný pracovný čas (7 dní) nesmie presiahnuť 48 hodín. Do tohto pracovného času musí byť podľa výkladu článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES v rozhodnutí SD EÚ C-437/05 zo dňa 11.01.2007 vo veci J. alebo aj v rozhodnutí C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci K. L. započítaná aj pracovná pohotovosť vykonávaná na pracovisku. Referenčným obdobím je rozsah maximálne 4 mesiace. Článok 19 Smernice 2003/88/ES umožňuje ustanoviť dlhšie referenčné obdobie za predpokladu, že existuje súlad so všeobecnými zásadami súvisiacimi s ochranou bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Článok 17 ods. 3 sa na dodržiavanie článku 6 nevzťahuje.

2.9 Po preskúmaní odpracovaných hodín žalobcu dospel okresný súd k záveru, že maximálny týždenný pracovný čas stanovený článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES (ďalej len ako „maximálny týždenný pracovný čas“) bol v prípade žalobcu v predmetnom období pravidelne a vysoko prekračovaný. Súd pri každom dotknutom mesiaci vydal počet dní mesiaca 7 dňami a vynásobil 48 hodinami a tak vždy dospel k maximálnemu počtu hodín, ktoré mohol v súlade s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES žalobca odpracovať a porovnal ho s počtom hodín, ktoré žalobca reálne v danom mesiaci odpracoval vrátane pohotovostí. Takýmto spôsobom dospel k záveru, že v období 09/2019-08/2022 nadpracoval žalobca nad maximálny týždenný pracovný čas celkovo 1.157,41 hodín (nie v každom mesiaci presahovali odpracované hodiny maximálny mesačný pracovný čas). Ak by súd vychádzal z referenčného obdobia

jeden rok, počet nadpracovaných hodín nad maximálny týždenný pracovný čas dokonca dosahoval 940,51 hodín (celkový počet dní: 122 + 366 + 365 + 243 dní / 7 dní * 48 hodín, maximálny počet hodín pri dodržaní čl. 6: 7.515,43, reálne odpracovaných: 8.455,95 hodín). Z uvedeného je zrejmé, že bolo porušené právo žalobcu ako jednotlivca vyplývajúce mu z článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. K porušovaniu malo dôjsť z toho dôvodu, že jeho služobný úrad (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky) vychádzal zo znenia zákona č. 315/2001 Z. z., a nie z článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

2.10 Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje maximálny služobný čas v § 85 ods. 2 v spojení s § 91 ods. 3, pričom aj tieto ustanovenia boli zo strany služobného úradu žalobcu porušované aj s prihliadnutím na 6 mesačné či jednorôčné referenčné obdobie a v ešte väčšom rozsahu, ako ustanovenie článku 6 Smernice 2003/88/ES. Problémom pri posudzovaní dodržiavania maximálneho pracovného, resp. služobného času v tomto prípade však bolo nezapočítavanie hodín strávených v služobnej pohotovosti do služobného času. Z judikatúry SD EÚ vyplýva, že aj služobnú pohotovosť je nutné započítavať do služobného času. V zákone č. 315/2001 Z. z. však absentuje takáto výslovná právna úprava. Výklad pojmu služobný čas nie je možné zamieňať s pojmom „výkon štátnej služby.“ Okresný súd preto súhlasil s názorom žalobcu, že Smernica 2003/88/ES nebola do zákona č. 315/2001 Z. z. transponovaná správne.

2.11 Nesprávnou transpozíciou Smernice 2003/88/ES došlo k porušovaniu práva žalobcu na maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín.

2.12 V ďalšom sa okresný súd zameril na škodu, resp. nemajetkovú ujmu spôsobenú porušením tohto práva žalobcovi. Keďže žalovaný nevyvrátil tvrdenia žalobcu o tom, že žalobca svoj voľný čas mimo práce trávil s rodinou a priateľmi, pričom hodiny strávené v práci ho ukrátili o tento voľný čas, ktorý by bol trávil s rodinou, o ktorú má nielen povinnosť sa starať, ale s ňou aj kvalitne trávi čas, čím obohacuje nielen svoje duševné, ale aj fyzické zdravie, pričom čas odpočinku sám nepovažuje za dostatočný, okresný súd považoval tieto tvrdenia za nesporné. Z vyjadrení žalobcu vyplýva, že voľný čas v predmetnom období mal preňho veľkú hodnotu s ohľadom na nízky vek jeho detí a nedostatkom času skúšané osobné vzťahy. Je zrejmé, že trávením času v práci (hoci neaktívne) bol žalobca ukrátený o osobne strávený čas s rodinou a priateľmi. Bez právnej relevancie pritom ostáva, že žalobca bol za tento čas strávený v práci odmeňovaný. Žalobca pociťoval nemajetkovú ujmu, teda zásah do svojho osobného a rodinného života, nie ujmu majetkovú (že by bol nedostatočne ohodnotený).

2.13 Na základe vyššie uvedených skutočností dospel okresný súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku dlhodobého a sústavného nerešpektovania čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vznikutej ujmy. V prejednávanej veci žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ako ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, nakoľko k porušeniu došlo v minulosti.

2.14 Pasívne vecne legitimovaným na odškodnenie je v tomto prípade žalovaný (judikatúra SD EÚ, napr. aj rozsudok C-429/09 z 21.11.2010 vo veci K. L.).

2.15 Okresný súd dospel k záveru, že nie je možné konštatovať, že by uplatnená finančná náhrada bola neprimeraná. Súd nemohol vychádzať zo svojich predchádzajúcich rozhodnutí v obdobnej veci, nakoľko ujmu spôsobenú žalobcovi nie je možné prirovnávať k ujme spôsobenej obetiam trestných činov či ujme spôsobenej zásahom do dobrej povesti. Pri posudzovaní primeranosti uplatnenej sumy okresný súd vychádzal z časového obdobia, v ktorom dochádzalo k porušovaniu práva EÚ, rozsahu porušovania Smernice 2003/88/ES (počtu hodín nad prípustný rámec) a hodnoty nadpracovaných hodín, ktoré žalobca odpracoval nad rámec 48-hodinového týždenného pracovného času za obdobie 36 mesiacov od 09/2019-08/2022 a považoval uplatnenú sumu 5.409,73 Eur za primeranú satisfakciu. Túto sumu nie je možné považovať za neprimeranú aj vzhľadom k tomu, že hodnota práce žalobcu predstavovala v predmetnom období od 6,7543 Eur do 9,0182 Eur. Ide teda o nižšiu hodnotu, akou cenil žalovaný čas a prácu žalobcu. Celková suma je vysoká z dôvodu rozsahu ujmy žalobcu, čo do trvania aj počtu

nadpracovaných hodín. V prepočte za každú nadpracovanú hodinu táto suma nie je vysoká. Pokiaľ by služobný úrad žalobcu neporušoval sústavne počas tak dlhého obdobia a v takom rozsahu právo na maximálny týždenný pracovný čas, nebola by uplatnená suma taká vysoká.

2.16 K námietke žalovaného, že žalobca mal povinnosť upozorniť nadriadeného na porušenie jeho práv a na to, že mu vzniká ujma a že mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza, a teda že žalobca neprejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a včas nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, okresný súd poukázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci K. L., preto túto námietku nepovažoval za dôvodnú.

2.17 Okresný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku premlčania. Pri porušovaní maximálneho týždenného pracovného času je možné konštatovať presah až po uplynutí referenčného obdobia, resp. pri zistení, o koľko bol maximálny prípustný počet hodín prekročený. V danom prípade je počet odpracovaných hodín zistiteľný až po reálnom odpracovaní všetkých hodín, o ktorých sa žalobca dozvedel z výplatných pások vyhotovených vždy k 10. dňu mesiaca nasledujúceho po reálne odpracovaných hodinách. Žalobca si nárok (alebo jednotlivé dielčie nároky podľa mesiacov) uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za september 2019, kedy sa dozvedel o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nadpracované hodiny. Žaloba bola podaná dňa 10.10.2022, okresný súd preto nepovažoval uplatnený nárok ani len sčasti za premlčaný.

2.18 O trovách konania rozhodol okresný súd v súlade s § 255 ods. 1 C.s.p. a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) v zákonom stanovenej lehote odvolanie s návrhom, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietne; uplatnil si aj nárok na náhradu trov konania. Uplatnil odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods.1 písm. d), f) a h) C.s.p.; tvrdil, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.1 Žalovaný, rovnako ako v konaní pred súdom prvej inštancie, zopakoval, že právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie do kompetencie súdu prvej inštancie nepatrí; súdu prvej inštancie nebola zverená právomoc na porovnanie súladu, resp. vyslovenie nesúladu zákona č. 315/2001 Z.z. so smernicou č. 2003/88/ES; takýto záver si okresný súd nemohol osvojiť ani ako otázku predbežnú, pretože dôsledky takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, v ktorom sa posudzuje iba individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

3.2 V súvislosti s namietanou pasívnou vecnou legitimáciou poukázal na nevyhnutnosť rozlišovania medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky; tieto sú dva samostatné subjekty, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Žalovaný bol súčasne toho názoru, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“. Prebratie smernice je premietnuté do textu právneho predpisu, ktorý musí byť s obsahom a znením smernice v súlade. Ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nesprávne prebrala smernicu č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z., mal preukázať, v čom dané pochybenie spočíva. Na konštatovanie nesprávneho prebratia smernice č. 2003/88/ES bolo podľa názoru žalovaného nevyhnutné vykonať porovnanie znenia zákona č. 315/2001 Z.z. pred a po účinnosti smernice č. 2003/88/ES. Žalovaný uviedol, že k porušeniu smernice môže dôjsť až aplikáciou jej jednotlivých ustanovení, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyložil ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Prípadný nárok na náhradu škody by tak mohla založiť len nesprávna aplikácia smernice. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou; dodal, že Slovenská republika pri preberaní smernice č. 2003/88/ES neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca v tomto konaní uplatnil. Zároveň mal za to, že žalobcom uplatnené nároky vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu; žalobca za nárok na

náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy skryl svoj mzdový nárok. Žalovaný zotrval na tvrdení, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, nie jej aplikáciu v individuálnom prípade; Slovenská republika pritom nemôže niesť zodpovednosť za nesprávnu aplikáciu smernice č. 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa, t.j. Ministerstva vnútra SR, ktorý je samostatný subjekt.

3.3 Čo sa týka pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES, žalovaný zopakoval, že táto sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“) vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevťahuje. Mal za to, že rozsah pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods.1 Smernice č. 89/391/EHS a negatívne vymedzený v jej čl. 2 ods.2; na základe uvedeného konštatoval, že smernica č. 2003/88/ES sa na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany nevťahuje; úlohy, ktoré plnia príslušníci HaZZ možno podľa názoru žalovaného subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS. Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-429/09 vo veci L. nepovažoval za relevantné, nakoľko sa týka mestského hasiča, výkon činnosti ktorého je odlišný od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v C. E..

3.4 Žalovaný v odvolaní namietal nesprávne vyhodnotenú námietku premĺčania súdom prvej inštancie. Poukázal na to, že začiatok plynutia premĺčacej doby je viazaný na moment, kedy došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, teda v momente, kedy došlo k údajnému prekročeniu maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času. Nesprávne je viazať začiatok plynutia premĺčacej doby na moment splatnosti mzdy za kalendárny mesiac, v ktorom malo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času dôjsť. Sám súd uvádza, že ide o nemajetkovú ujmu a nie o mzdový nárok.

3.5 Ďalej odvolateľ poukázal na to, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva povinnosť kumulatívneho splnenia všeobecných podmienok nevyhnutných na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva únie. Mal za to, že žalobca vznik nároku na náhradu škody žiadnym spôsobom neosvedčil. Žalovanému nebolo zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť uplatnená škoda; stanovenie jej výšky označil za nejasné; pripomenul, že za nariadenú pohotovosť bol žalobca riadne odmeňovaný. Odvolateľ dodal, že v čase služobnej pohotovosti nie je od žalobcu vyžadovaná aktívna činnosť; môže odpočívať či venovať sa inej činnosti. Skutočnosť, že služobná pohotovosť žalobcu, za ktorú je odmeňovaný sa má zarátavať do pracovného fondu, ešte sama o sebe nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody.

3.6 Pokiaľ ide o posúdenie, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, mal žalobca preukázať, či skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie, nakoľko nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času. Odvolateľ poukázal na potrebu zohľadnenia nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasiča v referenčnom období 6 mesiacov. V zmysle uvedeného mal žalovaný za to, že pre účely tohto konania je irelevantné, koľko hodín odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca odpracoval, relevantná je iba skutočnosť či a v akej miere bol prekročený maximálny 48 hodinový pracovný čas; žalobca tak nemohol vychádzať pri výpočte žalovanej sumy z počtu hodín služobnej pohotovosti. Žalovanému zároveň nebolo zrejmé, ako žalobca nemajetkovú ujmu ohodnotil.

3.7 Odvolateľ tiež namietal, že žalobca žalobou maskuje svoje mzdové nároky voči svojmu zamestnávateľovi, ktorá skutočnosť má za následok, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní, pretože mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Zopakoval, že predmetom tohto konania je doplatenie mzdy za služobnú pohotovosť.

3.8 Poukázal na dôkazné bremeno, ktoré v sporovom konaní zaťažuje žalobcu; s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti konštatoval, že úlohou žalobcu je označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti, a teda na začiatku konania. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že žalobca riadne nepreukázal nárok čo do titulu a výšky; uplatnenú sumu označil za neprimeranú a premrštenú v porovnaní s výškou náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s ujmom žalobcu podstatne vyššia (poukázal na rozhodnutie ESLS vo veci G. C., C.M. J. G.). Poukázal na ustanovenie § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka, s tým, že žalobca doposiaľ nepreukázal

zásah do súkromného, rodinného života, profesionálneho života, či neoprávnený zásah skutočne vyvolal následnú reakciu (poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp. zn. 26Co/94/2020). Súd musí zistiť v akom rozsahu je žaloba dôvodná, zistiť primeranosť ujmy, ktorú žalobca nepreukázal. Pokiaľ ide o posudzovanie nemajetkovej ujmy poukázal na rozhodnutia NS SR 4 Cdo 19/2020, ÚS SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 ako aj rozhodnutia okresných a odvolacích súdov, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o priznaní nemajetkovej ujmy. Poukázal na to, že priemerná výška doposiaľ priznanej škody, resp. nemajetkovej ujmy predstavuje podľa obdobných rozhodnutí 1.000.- Eur až 2.500.- Eur.

3.9 Odvolateľ uviedol, že sa žalobca nedomáhal upustenia od neoprávneného zásahu do svojich práv u svojho zamestnávateľa v zmysle ustanovenia § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka.

4. Žalobca sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie považujúc ho v celom rozsahu za zákonný a vecne správny; navrhol ho potvrdiť.

4.1 Vo vzťahu k námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nemal právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie zdôraznil, že Súdny dvor EÚ vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali; za nespochybniteľnú považoval skutočnosť, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o nároku jednotlivca na náhradu škody vzniknutej porušením únieového práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpismi únieového práva, a teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej právnej úpravy transponovaná správne; v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-106/89 zo dňa 13.11.1990, C-456/98 zo dňa 13.7.2000 či C-429/09 zo dňa 25.11.2010.

4.2 Žalobca označil za nedôvodnú a neopodstatnenú námietku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ktorý sa síce snažil spochybníť ju, neuviedol však žiadne nové, skutkovo či právne relevantné argumenty, s ktorými by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie. Doplnil, že danosť pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vyplýva z dlhoročnej konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

4.3 Za nepochybnú považoval skutočnosť, že smernica č. 2003/88/ES sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov; žalovaný v tejto súvislosti neuviedol žiadne nové skutočnosti ako tie v konaní pred súdom prvej inštancie; s otázkou pôsobnosti smernice sa okresný súd náležite vysporiadal.

4.4 Pokiaľ žalovaný v odvolaní uviedol, že v čase služobnej pohotovosti nie je od hasičov vyžadovaná aktívna činnosť, a teda môžu odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, reagoval žalobca tvrdením, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť (ktorá mu nie je započítavaná do fondu odpracovaného času a žalovaný ju za pracovný čas nepovažuje) výlučne na pracovisku, ktoré nemôže opustiť, musí byť v pracovnej pohotovosti v služobnej rovnošate pripravený v prípade potreby do 1 minúty opustiť stanicu a vykonať služobný zákrok. Žalobca aj s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie považoval za nepochybné, že ním vykonávaná služobná pohotovosť je pracovným časom tak, ako to stanovuje čl. 2 ods.1 smernice č. 2003/88/ES.

4.5 V kontexte správnej transpozície smernice a jej reálneho dodržiavania žalobca zdôraznil, že transpozícia smernice je súladná s právom Európskej únie len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje výsledok smernicou sledovaný. Vo vzťahu k smernici č. 2003/88/ES uviedol, že táto bola do právnej úpravy zákona č. 315/2001 Z.z. transponovaná len formálne, pretože ciele ňou sledované nie sú a ani neboli dosiahnuté; vnútroštátna právna úprava zákona o Hasičskom a záchrannom zbere ustanovenia smernice nerešpektuje. Žalobca vyjadril neochotu naďalej znášať dlhoročné a sústavné porušovanie práv garantovaných smernicou, ktorá skutočnosť ho viedla k podaniu žaloby.

4.6 Žalobca bol toho názoru, že svoj nárok odôvodnil a preukázal; poukázal na listinné dôkazy priložené k žalobe, ktoré žalovaný nespochybnil. Uviedol, že ním uplatnená suma 5.409,73 Eur nie je s ohľadom na odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti (2.247,15 hodín) neprimerane vysoká; predstavuje 2,41 Eur za hodinu, čo je suma podstatne nižšia, než priemer minimálnych hodinových miezd v národnom hospodárstve za žalované obdobie.

4.7 Žalobca k námietke premlčania žalovaného uviedol, že táto bola posúdená súdom prvej inštancie správne tak ako je uvedené v odôvodnenia rozsudku. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, podľa ktorého rozhodujúcim momentom vzniku tejto ujmy je 10-ty kalendárny deň každého nasledujúceho mesiaca rozhodnej doby, ktorý sa v tomto prípade zhoduje s výplatným termínom. Nárok žalobcovi vzniká na nemajetkovú ujmu každý mesiac po tom čo v priamej súvislosti s porušením jeho práva, jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše.

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu dochádza každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice. Žalovaný porušením smernice nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti mzdy za kalendárny mesiac vždy 10-ty deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca si nárok uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za daný mesiac. Splatnosť mzdy bola k 10. dňu v mesiaci, preto nárok žalobcu uplatnený v konaní premlčaný nie je. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/265/2009 a 2Cdo/194/2011. Uviedol, že pri porušení maximálneho týždenného pracovného času je možné konštatovať presah až po zistení, o koľko bol maximálny prípustný počet hodín v tom - ktorom mesiaci prekročený. V danom prípade sú počet odpracovaných hodín, fond pracovného času, počet hodín pohotovosti a ostatné údaje ohľadne pracovného času, zistiteľné až po reálnom odpracovaní všetkých hodín v danom mesiaci, o čom sa preukázateľným spôsobom žalobca dozvedel najskôr z výplatných pások vyhotovených služobným úradom vždy k 10. dňu mesiaca nasledujúceho po reálnom odpracovaní hodín za ten, ktorý mesiac. Bez tohto by nevedel aký počet hodín služobnej pohotovosti mu nebol započítaný do pracovného času, aký bol jeho fond pracovného času za daný mesiac a aká bola jeho presná hodinová mzda, žalobu doručil žalobu v rámci všeobecnej trojročnej premlčacej doby v zmysle § 101 OZ.

4.8 V nadväznosti na skutočnosti uvedené vo vyjadrení žalobca konštatoval, že súd prvej inštancie priznal nárok vo výške zohľadňujúcej rozhodujúce skutkové a právne okolnosti veci; zároveň rešpektoval rozhodovaciu prax súdov v obdobných sporoch.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení (replika) namietol, že ním v konaní prezentovaná argumentácia nebola zo strany súdu prvej inštancie aplikovaná správne; zotrval na podanom odvolaní a svojich predchádzajúcich podaniach.

6. Ďalšie písomné vyjadrenie podané nebolo.

7. Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 5.421,35 Eur (prvý výrok) podľa § 388 C.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

8. Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9. Odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné ohľadne právneho posúdenia veci zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania uplatneného nároku žalobcu (za mesiac september 2019); v ostatnom rozsahu je odvolanie žalovaného nedôvodné.

10. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k splneniu podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v období od septembra 2019 do augusta 2022 (vrátane) spôsobeného nesprávnou transpozíciou smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, v tomto smere si osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p. na tieto v plnom rozsahu poukazuje (okrem vyššie uvedenej čiastkovej otázky premlčania uplatneného nároku žalobcu za mesiac september 2019).

11. Predmetom sporu je zaplata istiny vo výške 5.409,73 Eur z titulu náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme spôsobenej žalobcovi za porušenie jeho práva na maximálny týždenný pracovný čas s poukazom na čl. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorý nebol dostatočne prebratý do vnútroštátneho právneho poriadku C. E., konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších právnych predpisov. Žalobca nemajetkovú ujmu v sume 5.409,73 Eur odvodil od odpracovaných hodín určenej a nariadenej služobnej povinnosti za obdobie od septembra 2019 do augusta 2022 (vrátane), ktoré mu neboli započítané do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas za dané obdobie dosiahol 55,15 hodín týždenne, čo je viac než ktorý čas ako maximálny týždenný pracovný čas povoľuje čl. 6 písm. b) Smernice.

12. K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd udáva:

13. Podľa ustanovenia § 3 C.s.p. súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

14. Odvolací súd konštatuje, že citované ustanovenie § 3 C.s.p. vymedzuje právomoc civilných súdov metódou konkrétneho výpočtu právnych vzťahov, o ktorých súdy konajú a rozhodujú.

15. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu.

16. Zisťovanie danosti právomoci civilných súdov sa spravuje zásadou, že to, či právny vzťah a jeho riešenie patrí do ich právomoci alebo nie, je závislé od jeho obsahu, a nie iba od jeho úpravy konkrétnym právnym odvetvím hmotného (najčastejšie) súkromného práva.

17. Právomoc je jednou z procesných podmienok. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma z úradnej povinnosti (ex off) v každom štádiu konania a na každej inštancii. Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania. Ak súd zistí nedostatok právomoci, musí tiež zisťovať existenciu iného príslušného orgánu, ktorý má právomoc vo veci konať a ktorému je súd povinný vec po zastavení konania postúpiť (§ 10 ods. 1 C.s.p.). Ak takýto štátny orgán neexistuje, súkromnoprávny spor resp. iná súkromnoprávna vec patrí do právomoci súdu.

18. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcom a žalovaným jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody porušením úniového práva, preto súd prvej inštancie mal v zmysle ustanovenia § 3 C.s.p. právomoc spor medzi žalobcom a žalovaným prejednať a v spore rozsudkom rozhodnúť.

19. Pokiaľ sa týka odvolacej námietky žalovaného ohľadne pasívnej vecnej legitímácie, odvolací súd poukazuje na to, že v civilnom sporovom konaní musíme rozlišovať procesnú legitímáciu a vecnú legitímáciu. Procesnou legitímáciou rozumieme oprávnenie byť stranou v spore. Vecnou legitímáciou rozumieme z hmotného práva vyplývajúci stav svedčiaci o tom, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Či je strana vecne legitimovaná, buď aktívne (na strane žalobcu) alebo pasívne (na strane žalovaného), ukáže sa v konečnom vecnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konkrétnom konaní. Vecná legitímácia má význam v každom sporovom konaní. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konaní.

20. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdennej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta.

21. Odvolací súd konštatuje, že žalobca správne v žalobe označil žalovaného, ktorý je pasívne vecne legitimovaným v spore, keďže predmetom sporu je náhrada škody (spočívajúcej v nemajetkovej ujme) voči štátu, ktorá vznikla žalobcovi (jednotlivcovi) v súvislosti s nedostatočnou transpozíciou smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z..

22. Odvolací súd poukazuje na to, že smernice sú súčasťou sekundárneho práva Európskej únie. Podľa článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZEÚ“) „je smernica záväzná pre každý štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.“

23. Smernica nemá všeobecnú záväznosť (ako nariadenie), pretože je adresovaná iba členskými štátmi Európskej únie (ďalej len „členský štát“) a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecne záväzného predpisu a s presnosťou a s jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty (N. G. G., C-475/07, 12. 02. 2009, bod 49; N. G. O., C-57/07, 06. 12. 2007, Zb. s. I-183, bod 10; N. G. P., C-132/04, 12. 01. 2006, Zb. s. I-3). Zároveň členské štáty majú povinnosť transponovať (prebrať) smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku v predpísanej transpozičnej lehote.

24. Slovenská republika môže prebrať smernicu Únie iba prostredníctvom všeobecne záväzného predpisu. Transpozícia smerníc do slovenského právneho riadku prebieha prostredníctvom zákonov Národnej rady SR alebo prostredníctvom aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky. Za nesprávny úradný postup sa ale nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky (§ 9 zákona č. 514/2003 Z.z.).

25. Súdny dvor po prvýkrát rozhodol o zodpovednosti štátu za porušenie úniového práva v súvislosti s opomenutím transpozície smernice (C-6 a 9/90, L. M. A., 19. 11. 1991, Zb. s. I-5357, bod 46). Zodpovednosť členského štátu môže však vyplývať aj z iných druhov porušenia úniového práva, ako je porušenie povinností súvisiacich s transpozíciou smernice, napríklad: aplikácia ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku odporujúceho úniovému právu (C-46 a 48/93, L. M. A. F. G., 05. 03. 1996, Zb. s. I-1029, body 14, 15 a nasl.).

26. V rozsudku vo veci C-429/09 K. L. proti C. D. zo dňa 25. 11. 2010, v bodoch 45, 46 Súdny dvor EÚ uviedol: „Treba však pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou zmlúv, na ktorých je Únia založená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. novembra 1991, L. a i., C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357, bod 35; z 5. marca 1996, A. F. G. M. L., C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 31, ako aj z 26. januára 2010, Q. R. S. C. K., C-118/08, Zb. s. I-635, bod 29).

Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členskými štátmi, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť (pozri v tomto zmysle rozsudky A. F. G. M. L., už citovaný, bod 32; z 1. júna 1999, N./97, Zb. I-3099, bod 62; zo 4. júla 2000, D., C-424/97, Zb. s. I-5123, bod 27, a z 30. septembra 2003, N., C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 31).“

27. Keďže žalobca (fyzická osoba) sa žalobným nárokom domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia úniového práva členskými štátmi EÚ (C. E.), preto žalovaný (C. E., v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to Ministerstvo vnútra SR, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR), disponuje pasívnou vecnou legitimitáciou.

28. K odvolacej námietke žalovaného spočívajúcej v tom, že smernica 2003/88/ES sa na daný prípad (na žalobcu - hasiča) neaplikuje, odvolací súd uvádza, že výklad pôsobnosti jej aplikácie žalovaným je nesprávny, keď čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES odkazuje na pozitívne vymedzenie čl. 2 smernice 89/392/EHS a negatívne vymedzenie upravuje výslovné: „Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.“

29. Odvolací súd poukazuje na to, že predmetné výkladové otázky s jednoznačným záverom vyriešil Súdny dvor EÚ.

Z Rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 K. L. proti C. D. zo dňa 25. 11. 2010, bodu 33, 38 vyplýva: „Na úvod treba pripomenúť, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. októbra 2004, G. a i., C-397/01 až C-403/01, Zb. s. I-8835, body 98 a 100, ako aj L., už citovaný, body 33 až 35 a 38).“

„Za týchto podmienok má pracovník, ako je K., ktorého v zásahovej službe zamestnáva C. D., právo sa priamo dovoliavať ustanovení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia (rozsudok L., už citovaný, bod 60).“

30. V rozsudku Súdny dvor EÚ vo veci C-518/15 J. F. I. proti E. T. zo dňa 21. 02. 2018, v bode 27 uviedol: „Po druhé Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/88 sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti žiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie (uznesenie zo 14. júla 2005, G. F. L. D., C-52/04, EU:C:2005:467, bod 52).“

31. V zmysle vyššie citovaných súdnych rozhodnutí Súdny dvor EÚ rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávného vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Vzhľadom na uvedené sú irelevantné námietky žalovaného o tom, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na postavenie žalobcu ako príslušníka hasičského zboru, a bez právneho významu je aj fakt, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny.

32. Odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ ide o uvedené judikatúrne závery Súdneho dvora EÚ, je nesporné, že tieto sú v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie záväzným výkladovým rámcom a prameňom pre výklad a aplikáciu noriem únieového práva vo všetkých členských štátoch EÚ, s retrospektívnym účinkom (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/94 E.) s tým, že výklad únieového práva poníma záväznosť nielen s účinkami per partes, ale s ohľadom na jednotu systému EÚ (na účely používania únieového práva), má aj všeobecnú záväznosť.

33. Súdny dvor EÚ totiž zabezpečuje nielen jednotný výklad a používanie zakladajúcich zmlúv, ako prameňov únieového práva, ale odvodzuje z nich aj nové pravidlá prostredníctvom výkladu existujúcich prameňov práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti. Prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ nevyhnutne dochádza „k skrytej“ normotvorbe prostredníctvom súdneho orgánu, navonok prezentovanej ako výklad prameňov práva a vypĺňanie medzier v práve. Úloha Súdneho dvora EÚ ako neformálneho normotvorcu je všeobecne akceptovaná s tým, že rozhodnutiam Súdneho dvora EÚ sa bez akýchkoľvek výhrad priznáva všeobecná precedenčná záväznosť.

34. Požiadavka jednotnej aplikácie a interpretácie únieového práva vo vnútri EÚ znamená, že význam pojmov únieového právneho poriadku nemôže byť v jednotlivých členských štátoch rôzny, ale musí

spočívať na objektívnych kritériách definovaných úniovým právom (B., 69/79, 10. 1. 1980 s. 75, bod 6), pričom aplikácia, účinnosť a záväznosť úniového práva nemôže byť v jednotlivých štátoch rozdielna (H., 94/77, 31. 1. 1978, Zb. s. 99, body 25 a 26).

35. Odvolací súd zdôrazňuje, že vnútroštátny súd je všeobecným súdom aplikácie úniového práva, pretože je povinný v rámci svojich právomocí zabezpečiť úplný účinok úniových právnych noriem a chrániť práva, ktoré tieto normy priznávajú jednotlivcom (L. a A., C-6 a 9/90, 19. 11. 1991, Zb. s. I-5357, bod 32; L., C-213/89, 19. 6. 1990, Zb. s. I-2433, bod 19). Je povinný zabezpečiť právnym subjektom právnu ochranu najmä vtedy, ak to vyplýva z priamo účinných ustanovení, ale aj prostredníctvom využitia nepriameho účinku práva EÚ tak, že bude vykladať všetky procesné ustanovenia eurokonformným spôsobom tak, aby ich aplikácia prispela k realizácii požiadavky na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplývajú z úniového právneho poriadku (N., T-18/07, Úz. 21. 5. 2008, Zb. s. UU-77, bod 49; R., C-432/05, 13. 3. 2007, Zb. s. I-2271, bod 44). Vnútroštátny súd je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ tak, aby ich následná aplikácia prispela k vykonaniu úniového práva (O., C-119/05, 18. 7. 2007, Zb. s. I-6199, body 60 a 61).

36. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie správne skúmal, či sú splnené podmienky na vznik zodpovednosti štátu za škodu vzniknutú porušením úniového práva. Tieto podmienky nie sú upravené právom EÚ, ale boli sformulované judikatúrou Súdneho dvora EÚ (viď rozsudky v spojených veciach C-6/90 a C-9/90 L., v spojených veciach C-46/93 a C-48/93 L. M. A. F. G.).

37. Z uvedenej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že podmienkami na vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ sú: 1/ protiprávnosť konania/opomenutia, 2/ spočívajúca v porušení normy EÚ, ktorá priznáva práva pre fyzické alebo právnické osoby alebo zakladá povinnosti pre členský štát, 3/ porušenie je dostatočne závažné, 4/ medzi porušením úniového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje priama príčinná súvislosť (kauzálny nexus), 5/ škoda naozaj vznikla.

38. Odvolací súd uvádza, že zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka.

39. Podľa prílohy č. 4, bodu 6 (aktuálne prílohy č. 4, bodu 5 - poznámka odvolacieho súdu) zákona č. 315/2001 Z.z. do jeho znenia bola prebratá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

40. Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s právom Únie. Problém je ale vo výklade pojmu „pracovný čas,“ keďže z ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tom spočíva rozpor s právom Únie.

41. Súdny dvor EÚ opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88/ES je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1, 2 smernice 2003/88/ES vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“.

42. Súdny dvor EÚ v rozsudku vo veci C-518/15 J. F. I. proti E. T. uviedol: „Článok 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice vrátane jej článku 2, ktorý definuje okrem iného pojmy „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Článok 15 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle,

že neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali menej reštriktívnu definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v článku 2 tejto smernice.“

43. Súdny dvor EÚ tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (napr. bod 95 C-397/01 G.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle smernice 93/104 nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu tejto pracovnej pohotovosti (bod 27 C-437/05 J.).

44. Ako už bolo uvedené, osobitne v prípade hasičov Súdny dvor EÚ túto otázku riešil v rozhodnutí C-429/09 K. L., keď zdôraznil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES.

45. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania (listinnými dôkazmi predloženými žalobcom, ktoré žalovaný nerozporoval) zistil, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a nariadenej služobnej pohotovosti pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždňa určeného čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES.

46. Ak žalovaný tvrdil, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, je nutné poukázať na ustálenú judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov únievého práva nevyvodzuje.

47. Aj keď Súdny dvor EÚ rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 T., C-46/93 a 48/93 A. F. G. L.), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 F. C., bod 62).

48. Súdny dvor EÚ vo veci C-429/09 L. dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 L.). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem únievého práva,“ by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únievého práva (bod 83-86 C-429/09 L.).

49. Podľa názoru odvolacieho súdu vnútroštátna právna úprava v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. v dôsledku nedostatočného transponovania smernice 2003/88/ES umožnila zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahol maximálnu hranicu, stanovenú v čl.6 písm. b) smernice 2003/88/ES, v dôsledku čoho žalobca v rozhodnom období vykonával prácu nad čas povolený právom Únie, kedy sa vyžadovalo, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, pričom došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu, v akom by chcel, ale najmä nemohol zo svojim časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Pre nedostatok času nemohol ani oddychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Právo na odpočinok bolo u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Odvolací

súd v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v bode 13. s ktorým sa stotožňuje.

50. Pokiaľ odvolateľ namietal výšku priznanej nemajetkovej ujmy odvolací súd túto námietku nepovažoval za dôvodnú a v plnom rozsahu sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v bode 15. jeho odôvodnenia. Žalobca nemajetkovú ujmu v sume 5.409,73 Eur vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za obdobie od septembra 2019 do augusta 2022 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ ZoHaZZ, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou žalobcu v spojení s listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa preukázal, že jeho priemerný pracovný čas za dané obdobie dosiahol 55,15 hodín týždenne, pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii.

51. Súd je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii Smernice 2003/88/ES žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Súd musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa v zmysle judikatúry Súdneho dvora považuje za závažný zásah do práv jednotlivca, keď ide o nezvratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času, ktorý žalobca (berúc do úvahy náplň jeho zamestnania) potrebuje na regeneráciu pracovných síl, by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením. Z týchto dôvodov je preto dôvodné poskytnúť žalobcovi primeranú finančnú náhradu.

52. Úvaha súdu prvej inštancie v tom smere, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy nemohol vychádzať zo svojich predchádzajúcich rozhodnutí v obdobnej veci, nakoľko ujmu spôsobenú žalobcovi nie je možné prirovnať k ujme spôsobenej obetiam trestných činov či ujme spôsobenej zásahom do dobrej povesti a že pri posudzovaní primeranosti uplatnenej sumy vychádzal z časového obdobia, v ktorom dochádzalo k porušovaniu práva EÚ, rozsahu porušovania Smernice 2003/88/ES (počtu hodín nad prípustný rámec) a hodnoty nadpracovaných hodín, ktoré žalobca odpracoval nad rámec 48-hodinového týždenného pracovného času za obdobie od 09/2019 - 08/2022 a považoval uplatnenú sumu 5.409,73 Eur za primeranú, treba považovať v zásade za legitimnú. Celková suma je vysoká z dôvodu rozsahu ujmy žalobcu, čo do trvania aj počtu nadpracovaných hodín. V prepočte za každú nadpracovanú hodinu táto suma nie je vysoká. Pokiaľ by služobný úrad žalobcu neporušoval sústavne počas tak dlhého obdobia a v takom rozsahu právo na maximálny týždenný pracovný čas, nebola by uplatnená suma taká vysoká.

53. Odvolací súd udáva, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie, ako aj súdov odvolacích, pričom táto rozhodovacia činnosť v jednotlivých prípadoch (obdobných ako prípad v tejto veci) je rozličná, keď niektoré rozhodnutia, či už prvoinštančných súdov, resp. odvolacích súdov sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je odvodzovaná od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času za situácie, že zároveň nebol rešpektovaný článok 6 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES, niektoré súdy pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzajú zo skutočností, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bolo v rozhodnom období nad rozsahom 48 hodín; niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Odvolací súd teda uzatvára, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobcom uplatnenom nároku, ktorým sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na charakter a trvanie zásahu, ktorým zásahom boli porušené aj osobnostné práva na súkromie a rodinný život garantované článkom 19 ods. 2 Ústavy SR, ako aj článku 36 ods. 1 písm. c/, d/, e/ Ústavy SR, podľa ktorého zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c/), najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d/), primeraný odpočinok po práci (písm. e/). Odvolací súd uvádza, že je potrebné prihliadnúť

na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, pričom žalobca plní v spoločnosti zodpovedné úlohy, ktoré od neho vyžadujú plné nasadenie. O to viac je dôležité, aby mal možnosť po práci si aj odpočinúť a venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. vykonávaniu aktivít podľa vlastného uváženia, pričom takýto odpočinok nemôže dosiahnuť v prípade nariadenej pracovnej pohotovosti, počas ktorej je povinný zdržiavať sa na pracovisku.

54. Okresný súd správne prihliadol na okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo (nesprávna transpozícia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.), na následky, ktoré žalobcovi vznikli (zásah do súkromného života žalobcu, strata práva na odpočinok) a uplatnený nárok považoval správne za primeraný.

55. Odvolací súd však dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil dôvodnosť žalovaným vznesenej námietky premlčania, a to uplatneného nároku žalobcu na nemajetkovú ujmu za obdobie september 2019 vo výške 163,09 Eur; v tomto rozsahu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe žalobcu podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalobu v časti o zaplatenie sumy 163,09 Eur zamietol (v ostatnej časti prvého výroku je tento rozsudok z hľadiska obsahu potvrdzujúci).

56. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Žalobca v podstate argumentoval, že svoj nárok uplatnil v trojročnej premlčacej dobe počítanej od splatnosti mzdy za mesiac september 2019, t.j. od 10.10.2019, kedy mu ako z obsahu žaloby vyplýva vznikol nárok v sume 163,09 Eur. Súd prvej inštancie na premlčanie uplatneného nároku aplikoval ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka a ohľadne počiatku plynutia premlčacej doby sa stotožnil s argumentáciou žalobcu.

57. Odvolací súd udáva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je majetkovým právom, ktoré podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Aj keď predmetom konania v prejednávacom spore je náhrada škody od štátu za porušenie práva Európskej únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice (škodový nárok), nakoľko na výpočet náhrady škody sa analogicky aplikujú ustanovenia o náhrade nemajetkovej ujmy (§ 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka), v záujme jednotnosti právneho posúdenia aj na premlčanie uplatneného nároku aplikoval odvolací súd premlčacie doby ako v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

58. Všeobecná trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz; tým je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej lehoty od slova „mohlo“ a nie od slova „mohol“; tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený subjekt vedel alebo nevedel o svojom práve. Na základe uvedeného neobstojí argumentácia súdu prvej inštancie (ani žalobcu), že premlčanie uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za mesiac september 2019 plynie až od splatnosti mzdy za tento mesiac, t.j. od 10.10.2019, kedy sa žalobca dozvedel, že mu nemajetkovú ujmu žalovaný v mzde nenahradil, pretože plynutie premlčacej doby nie je závislé od tejto subjektívnej vedomosti žalobcu. Navyše predmetom konania nie je mzdový nárok žalobcu, preto uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemá žiadny súvis so mzdou žalobcu a jej splatnosťou.

59. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je v tomto prípade viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na zachovanie priemerného pracovného (služobného) času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy tak možno uplatniť v prvý deň nasledujúceho mesiaca, t.j. z hľadiska posudzovaného prípadu za mesiac september 2019 dňa 01.10.2020. Trojročná premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za mesiac september 2019 plynula žalobcovi do 01.10.2022. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za mesiac september 2019 v sume 163,09 Eur uplatnil žalobca podaním žaloby na súde až dňa 10.10.2022 (§ 156 C.s.p.). Námietka premlčania uplatneného nároku vznesená žalovaným bola v tomto rozsahu dôvodná. Podľa § 100 posledná veta Občianskeho zákonníka, ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ na námietku premlčania uplatneného nároku za mesiac september

2019 neprihliadol. Preto odvolací súd podľa § 388 C.s.p. napadnutý rozsudok v tomto rozsahu zmenil a žalobu žalobcu v časti o zaplatenie sumy 163,09 Eur zamietol.

60. Odvolací súd poukazuje na to, že z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo 265/2009 zo 17. 02.2011 vyplýva, že „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv“, z rozhodnutia NS SR sp. zn. 8Cdo/124/2017 zo dňa 18.07.2018 vyplýva, že : „Najvyšší súd ustálil aj to, že začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemajetkovú ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo.“

61. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe podľa § 388 C.s.p. zmenil. V odvolacom konaní neboli zistené nesprávne skutkové zistenia súdom prvej inštancie z vykonaných dôkazov pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie okrem posúdenia vznesenej námietky premlčania vec správne právne posúdil, rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 C.s.p.. Odvolací súd nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok

62. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 396 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko rozhodnutím odvolacieho súdu konanie v prejednávanej spore končí a súčasne odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, bol odvolací súd povinný rozhodnúť o nároku na náhradu trov celého konania (t.j. trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách odvolacieho konania); nebolo potrebné osobitne rozhodovať o zrušení výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania (druhý výrok), pretože tento výrok je odstránený novým rozhodnutím o trovách konania zo strany odvolacieho súdu podľa § 396 ods. 2 C.s.p.; pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania bolo nevyhnutné zobrať do úvahy výsledok celého konania; podľa výsledku konania bol žalobca v spore pomerne úspešnejší, pretože pri predmete konania o zaplatenie sumy 5.409,73 Eur jeho úspech predstavuje 96,99 % (prisúdená suma 5.246,64 Eur) a úspech žalovaného predstavuje 3,01 % (zamietnutá suma 163,09 Eur); z hľadiska pomeru úspechu strán vzhľadom na predmet konania a jeho výsledok bol tak žalobca v spore pomerne úspešnejší a vznikol mu proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 93,98 % (96,99 % - 3,01%), preto odvolací súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 93,98 %.

63. Aj keď predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, k zamietnutiu časti uplatneného nároku nedošlo len na základe úvahy súdu o výške nároku, ale na základe premlčania časti uplatneného nároku (premlčanie sa týka samotného základu nároku, pretože má vplyv na obdobie, za ktoré bol nárok priznaný oproti pôvodne uplatnenému spornému obdobiu), preto neprichádzalo do úvahy priznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi v plnom rozsahu z prisúdenej sumy.

64. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.